

The book cover features a stylized illustration of a woman from the back, wearing a large purple hat with a gold crescent-shaped band and a bright orange dress with thin straps. She is also wearing a gold bracelet on her left wrist. The background consists of horizontal bands of light blue, yellow, and teal. The title is written in large white letters across the bottom, with the word 'ja' in a smaller, cursive font.

MIRVA  
SAUKKOLA

TAMMI

SIVELTIMEN-  
VETOJA *ja*  
SILMÄNLUMETTA

Mirva Saukkola

SIVELTIMENVETOJA  
JA SILMÄNLUMETTA



TAMMI

HELSINKI



© MIRVA SAUKKOLA JA TAMMI 2022

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-4004-6

PAINETTU EU:SSA

## *Prologi*

### *Madrid, 12. kesäkuuta 1937*

Isabelin pää retkahti taaksepäin, kun kersantti Fernandézin avokämmen läimähti hänen vasempaan poskeensa. Ihoa kihelmöi, ja Isabel tunsi ohuen verivanan valuvan sieraimestaan kohti ylähuulensa amorinkaarta. Kipua enemmän häntä iljettivät kersantin saastaiset kädet. Mies pyyhki vähän väliä otsalleen kihonneita hikikarpaloita niin, että kämmenselät kiilsivät märkinä. Hikoilu ei ollut ihme, sillä koko ylängöllä sijaitseva pääkaupunki kylpi helvetillisessä helteessä. Lisäksi tuo hornankattila löyhkäsi. Vain paria kuukautta aiemmin maassa riehuva sisällissota oli repinyt kokonaisia kaupunginosia raunioiksi, joissa piileskeli edelleen joukko mätäneviä ruumiita – osa kaivattuja, toiset unohdettuja. Mikä surkea päivä!

Isabel mietti kotiseutujaan Baskimaassa, jossa oli vuositoja juhlistu pyhän Johannes Kastajan päivää. Nuoret neidot olivat tanssineet kukkaseppeleet kutreillaan ja rannalle oli syytetty pakanallisia kokkoja. Syytyivätkö ne tänä juhannusaatonä? Vai savusivatko siellä vain sodan rauniot?

Isabel kohotti ummakkaasti päätään ja antoi katseensa kiertää ympäri huonetta. Surkeassa, kuulusteluhuoneeksi korotetussa putkassa oli kalterillinen ikkuna katonrajassa. Seinien rappaus oli pommitusten jylistessä rapissut lattialle, eikä kukaan ollut vaivautunut luuttuamaan sitä pois. Puutuoli hänen allaan oli kova ja sen selkänöja rikki, terävä

rautaputki hiersi hänen lapaluitaan. Isabelin kädet oli sidottu selän taakse tiukasti ranteita hiertävällä hamppuköydellä, joka tuntui yhtä törkyiseltä kuin kersantti Fernandézin koko olemus.

– Puhu jo, senkin tasavaltalaishuora. Säästä sekä itseäsi että aikaani, mies ärähti kärsimättömästi.

Isabelin takaraivossa jyskytti, ja maailma tuntui sumenevan hänen silmissään. Niin peloton kuin hän oli aina vannonut olevansa, häntä pelotti. Hänen veljensä Ganix – rakas, palvottu, nerokas pikkuveli – oli liittynyt tasavaltalaisten riveihin ja asettanut hänet vaaraan uskoutumalla salaisuudestaan. Taiteilijaveli oli kätkenyt petoksensa kolmeen rypistyneeseen paperiarkkiin, joiden olemassaolo saattoi nyt koitua Isabelin kohtaloksi.

Kiperästä tilanteesta huolimatta Isabelia nauratti. Hänkö huora? Aina nimeään miettiessään Isabelia häkellytti se päähänpisto, jonka heidän vanhempansa olivat saaneet, kun olivat ristineet esikoislapsensa Raamatun kauniin ja syntisen Isebel-kuningattaren mukaan. Hän oli toista maata kuin esikuvansa. Isabel Etxandi oli ehtinyt 44 vuoden kypsään ikään ilman, että yhdenkään miehen huulet olivat edes hipaisseet hänen suutaan.

Olisipa hän kotona eikä tässä saastaisessa läävässä! Isabel muisti, miltä portaikon tammikaiteen syyt tuntuivat sormenpäiden alla, miltä hänen huoneensa ranskalaisen parvekkeen koukeroiset valurautakaiteet näyttivät ja kuinka mukavaa oli istua nahkapehmusteisessa tuolissa kirjoituspöydän ääressä. Ennen kaikkea hän muisti rakkaan Donostian kaupungin ja Baskimaan – kotinsa suolanmakuisella rannikolla, lähellä Ranskan rajaa. Maan, jonka ei koskaan olisi pitänyt kuulua Espanjaan. Nyt kenraali Franco, häikäilemätön diktaattorin-alku, oli kuitenkin päättänyt toisin. Tasavaltalaisten kanssa

toivoa itsenäisyydestä olisi ollut, ja siksi hän ja Ganix näiden joukkoihin liittyivät.

Toivon lisäksi annettiin lupauksia – ei ehkä tyhjiä, mutta niin kovin optimistisia, ettei yksikään niistä tahtonut toteutua. Olivat tasavaltalaiset silti myöntäneet Baskimaalle autonomisen aseman. 26. huhtikuuta 1937 kaikki murskautui, kun natsien sylikoira kenraali Franco onnistui vihdoin vinkumaan apua isoveljeltään. Baskien pyhä paikka, ikivanhasta tammestaan tunnettu Gernikan kaupunki pommitettiin liki maan tasalle.

Pommituksen muistelu sai suolaisen, raskaan kyyneleen vierähtämään Isabelin poskelle. Kersantti Fernández virnisti tyytyväisenä, sillä luuli lyöntiensä pehmentäneen naisen. Isabel ryhdistäytyi ja suoristi selkänsä. Olivatko hänen poskilleen herahtaneet kyyneleet saaneet tuon pystyyn nostetun sian uskomaan, että Isabel tunnustaisi petturuutensa eikä enää tarvittaisi kuin allekirjoitus paperiin sinetöimään hänen kohtalonsa? Että sen jälkeen hänet voisi lähettää joko vankityrmään tai teloitettavaksi – riippuen siitä, millainen päivä rasvaisen pikkumiehen isoilla pomoilla tänään sattuisi olemaan? Mikä erehdys, Isabel mietti. Hän vaikenisi eikä paljastaisi rahtuakaan tuolle iljettävälle, omassa hiessään kylpevälle kaljupäälle.

Kersantti Fernández oli äyskinyt kuulustelussa, että Isabelin pikkuveli oli jo saanut surmansa punikkien luodeista – oli oikeus ja kohtuus, että vastapuolta rangaistaisiin. Silmä silmästä, hammas hampaasta. Se oli Hammurabin laki. Isabel tosin ounasteli, että kostonhimoinen kersantti ahnehtisi murskaamaan mieluummin aina kaksi hammasta tai lemmit silmät.

Mies ruuvasi mustekynän korkin auki ja liu'utti kynää hetken kirjoitusludalla, johon jäi aaltomainen jälki. Sit-

ten hän vetäisi laatimansa, lähinnä omasta päästään sepittä-  
mänsä kuulustelupöytäkirjan – Isabel Etxandi kun oli vaien-  
nut kuin muuri koko kuulustelun ajan – pois Remingtonin  
kirjoituskoneen rullan ympäriltä ja lätkäisi paperin Isabelin  
eteen.

– Allekirjoita tämä, huora, niin me molemmat pääsemme  
tuhlaamasta aikaamme, kersantti sihahti etuhampaidensa  
välistä.

Isabel oli kasvatettu hienoksi naiseksi, mutta sota oli kou-  
linut hänestä kapinallisen, joka ei enää voinut elää etiketti-  
kirjan sääntöjä noudattaen. Hän purskutteli suussaan sylki-  
rauhasista kihoavaa nestettä, keräsi sitä mahdollisimman  
runsaasti kielensä muodostamaan kuppiin, kunnes lopulta  
sylkäisi kersanttia kasvoihin, kun tämä seuraavan kerran ko-  
hotti kätensä läimäyttääkseen Isabelia.

Alistuminen saattoi olla ainoa vaihtoehto, mutta hän ei  
luovuttaisi ilman vastarintaa. Ja hänen vaikenemisensa oli  
ehdotonta.

## *Helsinki, 3. syyskuuta 2019*

Pujottauduin Diane von Fürstenbergin ikoniseen, mustavalkoiseen kietaisumekkkoon, jonka suunnittelija lupasi vuonna 1973 vapauttaa naiset nappien, hakasten ja vetoketjujen orjuudesta. Se oli myös silittämättä siisti, mikä oli hyvä juttu, sillä minulla alkoi jo olla kiire naisten illanviettoon venäläis-taustaisen ystäväni Jekaterinan luo.

Taiteen ja antiikin asiantuntijana luennoin tiuhaan museoissa ja huutokauppakamareissa, ja jo muutamia vuosia sitten huomasin Jekaterinan osallistuvan liki jokaiselle luenlolleni. Hänen kysymyksensä olivat aina viiltävän oivaltavia. Hänet tunnetaankin menestyneenä psykiatrina, ja välillä liki pelkäsin hänen saapumistaan paikalle, sillä aloin jo epäillä itseäni huijariksi: mitä jos tiesinkin vähemmän kuin kuulijani? Kun ystävästyimme, pelkoni osoittautui turhaksi – ja Jekaterina intohimoiseksi taidekeräilijäksi.

Yhteytemme tosin kulki edelleen pinnallisella tasolla. En ollut koskaan vierailut hänen kotonaan eikä meillä ollut ainoatakaan yhteistä tuttua. Ja minun on myönnettävä, että esineiden tarinat kiehtovat minua usein enemmän kuin pintapuolisten tuttujujen jorinat cocktailkutsuilla, joten odotin innokkaammin Jekaterinan kodin näkemistä kuin hänen kaveripiirinsä kohtaamista.



Innokkuuttani lisäsi, että olin nähnyt siitä kuvakulman jos toisenkin – televisiossa. Alkukesästä, kun olin Pietarissa luennoimassa Fabergén koruista ja pääsiäismunista, jäin perinteikkään, vuonna 1912 avatun Hotelli Astorian huoneessa tuijottamaan venäläistä sisustusohjelmaa Euroopan kauneimmat kodit, jota Jekaterinan toimittajaystävä juontaa. En ymmärtänyt venäjää muutamaa sanaa enempiä, mutta tajusin nopeasti, että esiteltävänä oli ystäväni koti Helsingissä. Valkoisessa froteekylpytakissa pyyheturbaani päässäni ehdin nähdä vilauksen viihtyisän rennosti asunnosta mahtipontisesta tilapäiskortteeristani käsin. Muuten en Astoriassa haaskannut aikaani television töllöttämiseen, vaan nautin historiallisen hotellin tunnelmasta. Täällä olivat yöpyneet viime vuosikymmeninä kaikki maailmantähdet Madonnasta Rolling Stonesin jäseniin, kun taas 1940-luvulla tänne suunniteltiin voitonjuhliansa Adolf Hitler, vaikka niitä ei lopulta tullutkaan sinnikkään Leningradin pitäessä pintansa saarrettunakin.

Harmikseni ohjelmaa ei koskaan esitetty Suomessa enkä löytänyt sitä minulle tutuista suoratoistopalveluista, mutta tuon pienen Pietarissa näkemäni vilauksen ansiosta odotukseni Jekaterinan kodista siinsivät korkealla.

Silmäilin peilistä lopputulosta ennen lähtöäni. Leninkini oli ajattoman elegantti, mutta jalkinevalintaani en ollut täysin tyytyväinen. Sitä kuitenkin saneli käytäntö. Aioin kävellä parin kilometrin matkan kotoani Kaartinkaupungista määränpäähani Etu-Töölöön, sillä kehoni kaipasi kipeästi liikuntaa, ja kävely onnistuisi parhaiten Guccin puna-vihreäraitaisissa, mustasta nahasta valmistetuissa tennareissani.

Olin viettänyt suuren osan elokuuta Comojärven rannalla Bellagion pikkukaupungissa Pohjois-Italiassa ja herkutellut siellä paikallisen keittiön antimilla. Sydänsimpukkapastaa

runsaan voin ja valkosipulin kera? Kyllä kiitos! Häränlihasta leikattu carpaccio? Ehdottomasti! Eikä ateriaa voi päättää kunnolla ilman kermaista tiramisutujausta.

Minulla oli kuitenkin pätevä syy hemmotella itseäni, sillä kesä oli tempaissut minut painajaismaisen seikkailun syövereihin. Vaan ei niin paha ettei jotain hyvääkin: koettelemus toi elämääni Richard Solomonin, newyorkilaisen Metropolitan-museon taidekuraattorin, joka vei tapahtumien tiimellyksessä sydämeni. Lomailimme loppukesän yhdessä Bellaggiossa, ja tunteeni syvenivät entisestään. Richard seurasi minua vielä Roomaan, jonne olin lupautunut luennoimaan Villa Borghesen taidemuseoon tekemästämme löydöstä. Velvollisuudet hoidettuani nautimme rakkauden kaupungista – muuttuuhan kaupungin italialainen nimi tavujen paikkaa vaihtaessa amoriksi – täysin siemauksin: ahmimme gelatoa yhteisestä tötteröstä auringon kultaamien Espanjalaisten portaiden juurella, vaelsimme Tiberin rantaa pitkin ja upposimme rakastelemaan höyhentäytteisten tökkien alle aivan liian voimakkaasti ilmastoidussa hotellihuoneessamme.

Italiasta Richardia kutsui New York ja minua Helsinki, mutta olimme puhuneet päivittäin Skypessä, tai pikemminkin iltaisin juuri ennen nukkumaanmenoani, jolloin kehoni kaipasi häntä janoisena. En voinut kuin nauraa Richard-paralle, joka joutui aikaeron vuoksi soittamaan eroottisesti latautuneen puhelumme työaikana toimistostaan.

Laskin sekunteja siihen, kun lentäisin vain parin päivän sisällä New Yorkiin ja saisin taas käpertyä hänen käsivarsilleen. Lukuisten sinkkuvuosien jälkeen sydämeni oli taas apposen avoimena rakkaudelle.

Haukotus karkasi huuliltani. Toivottavasti Jekaterinan kutsut eivät kestäisi pitkään. Olin nukkunut surkeasti, ja syy-pää siihen oli naapurini, kokaiininkäryinen skandaalilehden

toimittaja Timo Toivanen, joka sai elantonsa – yllättävän leveän sellaisen – ryömimällä poliitikkojen orapihlaja-aitojen alla tai väijymällä viihdejulkkisparkoja rappukäytävissä paparazzikuvien toivossa. Remuttuaan itse koko yön Timo oli tapansa mukaan tullut aamuyhdeltätoista valittamaan Chopinin etydeistä, jotka kaikuivat liian äänekkäästi minun Genelecin kaiuttimistani. Perään hän oli kysynyt, voisinko vipata pullollisen vodkaa. Kaappini perukoilta oli lopulta löytynyt joskus muinoin Ruotsin-laivalta tuotu, pölyttynyt neljänneslitran pullo, jolle tuskin keksisin käyttöä ja jonka lahjoitin hänelle mielelläni. Toivon mukaan Timo muistaisi minua kiitollisuudella sen verran, että kunnioittaisi jatkossa yöuniani edes hippusen enemmän.

Piristyin kuitenkin kirpeässä syysilmassa rientäessäni kohti määränpäättäni: ensin ylös Korkeavuorenkatua, sitten pitkin Pohjoisesplanadia ja Mannerheimintietä Eduskuntatalolle, jonka jälkeen käännyin Kansallismuseon kohdalla vasemmalle. Vilkaisin huolestuneena kelloani. Olin kuin olinkin lähtenyt liian myöhään liikkeelle, joten saapuisin todennäköisesti kutsutuista viimeisenä paikalle.

Pyöräytin töölöläisen arvokiinteistön tummunutta, vanhanmallista ovikelloa ja ihailin uusklassiseen tyyliin 1920-luvun lopulla rakennettua taloa samalla, kun sipaisin hiuksiani ja kohensin käsivarrellani lepäävää gladioluskimppua. Miekkaliljat räiskyivät vahvan fuksian ja heleän oranssin sävyissä.

Oven takaa kuului hälinää. Olikohan vieraita paljon? Jekaterina oli mainostanut kutsujaan naisten pikkuruisena tiistai-iltana, mutta moista vankan mahonkioven takaa kuuluvaa ääntä tuskin saisi aikaiseksi alle kymmenen hengen voimin. Kohta se selviäisi.

Oven takaa kantautui parkettiin osuvien korkokenkien kipakka ääni. Jekaterina avasi oven ja suukotti minua molemmille poskille.

– Rakas Saara, käy sisään. Tulit kreivin aikaan, samppanjapullo on juuri pokahtamassa auki. Ja arvaa mitä: se on lempisamppanjaasi Taittingeria! hän huudahti iloisesti.

Jekaterina näytti upealta, kuten aina. Hän oli tuttavuutemme mittaan paljastunut lämminsydämiseksi ihmiseksi, vaikka ensivaikutelma hänen ulkonäöstään oli tälläkin kertaa hyytävä. Hänen tyyliinsä toi mieleeni aikuiseksi kasvaneen version Disneyn Frozen-animaation jääkuningatar Elsa: luunvalkoinen pitsipaita, vaaleansiniset leveälahkeiset housut ja hopeanahkaiset kymmensenttiset Christian Louboutinin korkkarit, joiden hehkuvan punainen pohja oli ainoa lämmin väriläikkä koko asussa. Platinanvaalea, muotoilu-raudalla piikkisuoraksi tasoitettu polkkatukka viimeisteli jäätävän kauniin vaikutelman.

Pidättelin sisälläni kuplivaa naurahdusta. Jekaterina kuului ulkonäöstään huolimatta niiden poskisuutelevien naisten heimoon, joiden sanakirjassa kaikki puolitututkin olivat joko rakkaita tai kultaisia. Ehkä meistä voisi jossakin vaiheessa sellaisia toisillemme tullakin, mutta sitä ennen halusin tutustua todelliseen Jekaterinaan ja tietää hänestä enemmän kuin hänen ammatinsa ja kyltymättömän halunsa hankkia tuhansia euroja maksavia merkivaatteita.

## *Helsinki, 3. syyskuuta 2019*

– Hyvät vieraani, saanko esitellä ystäväni Saaran? Hän on Fabergé-munien ja ranskalaisen vintage-muodin asiantuntija, ja kukin teistä varmaan tietää, etten voisi elää ilman näitä kahta suuresti ihailemaani asiaa, Jekaterina esitteli minut naisjoukolle.

Hymyilin auliisti ja tunsin itseni häntäänsä heiluttavaksi näyttelyspanieliksi. Olin odotusteni mukaisesti vieraista viimeisenä saapunut ja minua kierrätettiin kuin kunniakierroksella kermansävyisessä olohuoneessa, jonka sisustuksessa oli yhdistetty elegantisti prameillen kullattuja empirekalusteita 1900-luvun loppupuoliskon italialaisiin klassikoihin. Huoneessa parveili paikalle jo aiemmin saapuneita. Vilkaisin salavihkaa kelloani. Viisarit olivat kieltämättä lähempänä puolta seitsemää kuin kuutta, joka oli kutsujen alkamisaika.

Paikalla oli Jekaterinan lääkärikollegoja, jotka tunnistin useimmiten konservatiivisista, mudan ja hiilikellarin sävyissä viipyilevistä housupuvuista.

– Sote-uudistus tulee väijäämättä tekemään pääkaupunki-seudusta julkisen terveydenhoidon maksumiehen, julisti järkevissä Ecco-kengissään seisova silmälasipäinen nainen, jonka tukka oli nyrhitty lyhyeksi.

Pujottauduin nopeasti itsensä sisätautilääkäri Katri-Kaisa Jokiseksi esitelleen naisen ohitse. Arvostin toki asiapitoisia

ihmisiä, mutta en halunnut jäädä koko illaksi kuuntelemaan paasausta, joka haastoi lennokkuudellaan jopa Kekkosen ajan komiteapöytäkirjat.

Mudanruskeasta lääkärimuurista täydellisesti poikkeavaa klaania edustivat Jekaterinan taideystävät, jotka olivat sonnustautuneet marokkolaisiin kaftaneihin, papukaijan väreissä kirkuviin neuleisiin ja näyttäviin turbaaneihin. Mieleeni tulivat Kuvataideakatemian kellaribileet, joissa olin viihtynyt viimeksi vuosituhannen taitteessa. Jekaterinan taiteilijatutut sen sijaan vaikuttivat pysyneen bileissä siitä lähtien, vaikka olivatkin vanhentuneet jopa vinhempaa tahiä kuin me muut. Sijoituin itse tyylillisesti johonkin puoli-väliin enkä enää jaksanut kantaa hetkeäkään huolta liian arkisesta jalkinevalinnastani.

– Ensi viikolla avautuva näyttelyni perustuu naiskehoon ja selluliittiin. Meillä kaikilla on selluliittia, ja vaikka sitä yleisesti hyljeksitäänkin, se on todellisuudessa veistoksellinen ylistys hormoneillemme. Katso vaikka! kehotti taiteilijanimeä Aida Anonymi käyttävä kuvanveistäjä ja alkoi rullata inkakuvioista hamettaan ylös reittäen.

Yritin nyökytellä kiinnostuneena, vaikka Aidan ekshibitionistinen performanssi sai minut liki tukehtumaan pellavansiemenillä viimeistelyyn miniavakadoleipään.

Nautin kyllä sosiaalisuudesta, mutta Aida Anonymin puolen tunnin pulputus onnistui uuvuttamaan minut. Pakenin kohteliaasti tilaisuuden tullen naistenhuoneeseen, vaikka minulla ei ollut huutavaa tarvetta nenäni puuterointiin. En vain halunnut kuulla enää sanaakaan lantiorasvan merkityksestä feministisenä ilmaisukeinona, vaikka rasvaa toki itsellenikin riitti.

Jekaterinan kylpyhuone sijaitsi pitkän, putkimaisen käytävän perällä. Muut ovet – todennäköisesti makuuhuoneisiin

– oli suljettu uteliailta katseilta tiukasti. Omista paheistani suurin on juuri uteliaisuus. En ollut niin röyhkeä, että avaisin visusti kiinni laitettuja ovia, mutta kaikesta muusta tein mielihyvin havaintoja.

Suljin kylpyhuoneen oven takanani ja huokaisin syvään. Allastasolle oli asetettu krumeluurimaisin kultakoristein somistettu Lomonosovin posliinitehtaan kannellinen purkki. Se kätki pumpulipalloja ja muistutti Jekaterinaa todennäköisesti alitajuisesti hänen kotimaastaan joka ilta, kun hän pyyhki silmämeikkinsä pois. Itse marmorinen allas oli merkki menestyksestä ja rahasta, jota niin Jekaterinalla kuin hänen plastiikkakirurgimiehellään Markulla näytti riittävän. En malttanut olla avaamatta peilikaapin ovea. Kuten arvasinkin, sinne oli järjestetty säntillisiin riveihin silkkaa luksusta Crème de la Merin voiteista Serge Lutensin tuoksupulloihin.

Kaivoin nutrianvärisestä Balmuirin olkalaukustani Sensain puuterirasian ja taputtelin sen vipalla kävelymatkan aikana kiiltäväksi äityneen nenänpääni taas mattapintaiseksi. Sitten tarkistin huulteni rajaukset, napsautin rasian kiinni ja viskasin sen laukkuuni.

Astuin ulos käytävään, jossa uteliaat silmäni tekivät inventaariota sisustuksesta. Katseeni kiinnittyi ensin jakkaraan, joka edusti tyyliään antiikin Roomaa mutta jonka valmistusajaksi veikkasin 1920-lukua, klassisismien vuosikymmentä, jolloin Jekaterinan perheen kotirakennuskin oli valmistunut. Seiniä peitti vanhempi taide – ennen kaikkea öljymaalaukset muodollisen näköisistä herroista ja kauniista naisista, jotka olivat sonnustautuneet röyhelöisiin leninkeihin ja runsaisiin helminauhoihin. Olivatko he Jekaterinan esi-isiä ja -äitejä vallankumousta edeltävältä ajalta? Vai rakastiko talon emäntä vain muotokuvien henkimää entisajan estetiikkaa?

Lukuisista kehystetyistä tauluista bongasin Joan Mirón räjähtävän voimallisen grafiikkatyön: komposition, jossa vastavärit punainen ja vihreä leikittelivät keskenään. Eniten minua kuitenkin kiehtoi seepiansävyinen maisemapiirros kukkulan laella kököttävästä kirkosta. Kaiken komean ja pramean keskellä sen yksinkertaisuus veti katsettani puoleensa kuin magneetti. Ruskealle paperille lyijykynällä ja tussilla tehty piirros kirkosta oli silti taidokkuudessaan vangitseva. Värien puuttumisesta huolimatta saatoin melkein tuntea kirkkoa ympäröivien sypressien vanhan mäntyisen tuoksun. Seesteisyydessään piirustus oli rauhoittava, mutta toisaalta se kiehtoi myös mielikuvitustani. Missä kuvan kirkko mahtoi sijaita? Ja miten vaatimaton piirros oli päätenyt keskelle Jekaterinan komeaa taidekavalkadia? Oliko hänkin ihastunut sen rauhoittavaan tunnelmaan? Taiteilijaa en lähtenyt edes arvailemaan, sillä signeeraus G. E. ei sanonut minulle mitään.

Olin uppoutunut mietteisiini, kun tunsin pehmeän hieppaisun olkapäälläni.

– Saara-kulta, liittyisitkö vihdoinkin takaisin seuraamme? Bileet alkoivat parantua, kun Aida lähti pitämään performanssiaan Käpylän kulttuuriyhdistyksen tapahtumaan. Nyt voimme viimeinkin keskustella, rentoutua ja nauttia, Jekaterina kuittasi veikeästi hymyillen.

Hän kaatoi lasiini lisää samppanjaa ja kostutin huuleni sen kepeillä kuplilla.

– Sinulla on melkoinen taidekokoelma, kehaisin Jekaterinalle, sillä tiesin seinille ripustettujen töiden merkitsevän hänelle paljon.

– No jaa, aika hajanainenhan se vielä on. Sitä paitsi innostun aina hankkimaan jotakin uutta, joten läheskään kaikki ei mahdu seinille. Tämä on tavallaan kuin oma galleriani,



jonka näyttely vaihtuu tasaisin väliajoin, mutta toisaalta kun taideteos on ollut aikansa varastossa, sitä osaa taas katsoa aivan tuorein silmin. Nyt esillä on pitkään ollut lähinnä espanjalaisia modernisteja, joista olen innostunut sen jälkeen, kun hankimme asunnon ja golfosakkeen Marbellasta, Jekaterina avautui.

Katsoin hämmästyneenä kuvaa kirkosta.

– Entäs tuo viehättävä piirros? Mikään siinä ei viittaa modernismiin. Miksi se on Mirón rinnalla? ihmettelin.

– Tuo piirros päättyi minulle jo vuosikymmeniä sitten edesmenneeltä äidiltäni, joka oli saanut sen lahjaksi. Sen tekijä on baskitaiteilija Ganix Etxandi, joka keskittyi liki kokonaan abstraktiin ilmaisuun. Siksi tämä on kiinnostava syrjähyppy hänen tuotannossaan, Jekaterina totesi. – Pidän vastakohtien yhdistelemisestä. Sen sait varmasti huomata jo ystäväpiirini tavatessasi. Meidän olisikin muuten syytä palata heidän seuraansa, jotta en saa huonon emännän leimaa, hän naurahti.

En voinut olla hymyilemättä, kun Jekaterina tarttui minua käsipuolesta ja johdatti meidät takaisin puheensorinan ja samppanjan ääreen.

## *New York, 5. syyskuuta 2019*

Passintarkastusjono John. F. Kennedyn lentokentällä kiemurteli hitaasti kuin unelias käärme. Vilkaisin rakasta Cartierin Panthère-kelloani, jonka olin aikoinaan ostanut käytettynä kyllin tingittyyn hintaan juhlistaakseni taidehistorioitsijaksi valmistumista. Safiirinsiniset viisarit näyttivät kohta neljää, ja Finnairin kone oli laskeutunut jo rutkasti yli tunti sitten. Huokaisin. Koska kyse ei ollut varsinaisesta työmatkasta, maksoin viulut siksi itse ja niinpä jouduin reissaamaan turistiluokassa. Venyttelin puutuneita raajojani monitoreissa pyörivän Welcome to America -videon mahtipontisen musiikin tahtiin. Olin odotellessani nähnyt rainan kuvat Etelä-Dakotan Mount Rushmoreen hakatuista, gargantuamaisen kokoisista presidenttien naamoista ja Pohjois-Kalifornian punapuumetsistä jo viiteentoista kertaan.

Kyse ei siis – taivaan tähden – ollut työmatkasta, vaikka olinkin päättänyt jahdata tietyille vakioasiakkaileni Pohjois-Amerikan parhaita antiikkiaarteita. Matkani pääsyy oli rakkaus. Kesäromanssi Richardin kanssa jatkui, vaikka vuoden-aika oli vaihtunut syksyksi.

Richard Solomon välähti mieleeni nykyään niin usein, että arkeen keskittyminen tuntui vaikealta. Juutalaisen isän ja japanilaisen äidin geenien yhteentörmäys oli tuottanut minut hypnotisoivat espressontummat silmät, lihaksikkaan vartalon ja veistokselliset piirteet. Ennen kaikkea minua

kuitenkin kiehtoi hänen älynsä, lempeytensä ja hassutteleva huumorintajunsa. Hänessä oli jotain selittämätöntä. Jos minun olisi pitänyt selittää jollekulle tuntemattomalle, miksi olin niin rakastunut Richardiin, olisin jäänyt mykäksi. Ei rakastumista voi selittää. Mutta se kemia, joka kupli Richardin ja minun välillä, tuntui polttavan magneettiselta.

Suhteemme oli toki vielä niin uusi, että olin liian monien selibaattivuosien ja epäonnistuneiden Tinder-treffien jälkeen huumaantunut jo pelkästä seksistä. Ei se silti selittänyt kaikkea, etenkin koska olimme kaukosuhteessa. Tunteessa oli paljon muutakin kuin fyysistä halua. Richard tuntui usein tietävän, mikä mieltäni askarrutti jo ennen kuin olin pukeutunut asian sanoiksi. Se, mitä välillämme oli, tuntui merkittävämmältä kuin yksikään aiempi suhteeni.

Vihdoin kärttyisen näköinen, afrikkalaisamerikkalainen naisvirkailija – jonka kasvot olin jo oppinut tuntemaan – viittoi minulle ja hoputti kohti tiskiä, vaikka pingoin jo hänen luokseen tuhatta ja sataa. En malttanut enää odottaa, että muodollisuudet olisi hoidettu. Pian saisin heittäytyä Richardin syliin ja tuntea hänen suolanmakuiset huulensa omillani. Mielikuvissani olin jo heittäytynyt hänen lumivalkoiselle sohvalleen alastomana.

Latinotaustaiselta vaikuttava, noin viisikymppinen passin-tarkastaja palautti minut nykyhetkeen. Ojensin smaragdinvihreän Smythsonin nahkakotelon suojaaman passini, ja mies nyökkäsi apaattisesti ennen kuin hoiti hommansa ilmeettömän ripeästi. Ensin sormenjäljet, sitten kuva. Virkailija ojensi passini takaisin, ja kiirehdin eteenpäin tempoen Rimowan lentolaukkua perässäni. En milloinkaan matkustanut ruumaan menevien laukkujen kanssa mikäli se vain oli mahdollista. Elämä on liian lyhyt matkatavaroiden odotte- luun ja hävinneitä pakaaseja koskevien lomakkeiden täytte-

lyyn. Nyt se tuntui vieläkin lyhyemmältä, sillä mielessäni oli vain jälleennäkeminen Richardin kanssa.

Tunsin tulisiipisen perhosen lepattavan vatsanpohjassani, kun kiiruhdin matkatavarahallin läpi ja jätin virkailijalle vihreälle pahville painetun tullitarkastuslomakkeen. Liukuvien avauduttua tähyilin muutaman silmänräpäyksen ajan Richardia, joka ilmestyi pian näköpiiriini. Hän heilautti vapaata kättään, toisessa hän piteli pitkävirtista, täydellisen kermanväristä ruusua.

Oliko tämä jo ällöttävän kliseistä? Ehkä, mutta myös juuri sitä, mistä teini-ikäinen Saara oli aikoinaan uneksunut ennen loputtomilta tuntuvia pettymysten ja sarkasmin vuosia. Vielä alkukesästä kuvittelin, että tunne-elämäni parasta ennen -päiväys oli umpeutunut jo ajat sitten enkä koskaan enää rakastuisi. Sitten kohtasin Richardin, ja se oli menoa. Kukaan ei sitä paitsi ollut koskaan lavastanut minulle tällaista romanttisista komedioista tuttua tilannetta. Niinpä antauduin tunteelle ja juoksin kohti rakastettuani. Huulemme kohtasivat, ja hän kietoi käsivartensa lujasti ympärilleni ennen kuin kuiskasi korvaani:

– Tervetuloa, kulta. Sinua onkin jo odotettu! Täällä lentokentällä kaksi tuntia, mutta jos totta puhutaan, luulen odotaneeni sinua koko elämäni.

Olin yli 6600 kilometrin päässä sieltä, missä asuin, mutta silti koin tullessi kotiin. Nipistin itseäni. Vielä muutamia kuukausia sitten olisin ilkkunut itselleni ivallisesti. Nyt tunsin astuneeni oman elämäni Harlekiini-kirjaan – ja pidin siitä.

Richard otti metallinvärisen pikku-Rimowani vedettäväkseen.

– Näin pieni laukku noin tyylikkäällä daamilla? Onko Fedex siis kuljettamassa tänään kotiini pari ruumisarkun kokoista Louis Vuittonin kirstua? hän nauroi.

Läimäytin häntä takamukselle ja tunsin mielihyvää siitä, miten kiinteiltä hänen pakaralihaksensa tuntuivat.

– Höpsö! Olen tottunut matkustamaan kevyesti ilman turhia kantamuksia, kuittasin.

Richard veti minut syliinsä ja suukotti korvaani.

– Olet aina tervetullut vähissäkin pukimissa. En nytkään malttaisi odottaa, että saan riisua sinut, hän kuiskasi.

Hymyilin ja vilkaisin kelloani. Jos moottoritillä ei olisi ruuhkaa, ehtisimme Brooklynin Manhattan Avenuelle viideksi. Portaita pitkin neljänteen kerrokseen kapuaminen veisi hissittömässä talossa viisi minuuttia, joten viittä yli viisi me olisimme yhtä.



**ANTIIKKIETSIVÄ** Saara Lehtokorven romanttinen New Yorkin -matka keskeytyy äkisti, kun vanha vihamies Oleg Ivanov ottaa yhteyttä. Ivanov vaatii Saaraa etsimään käsiinsä Espanjan sisällissodassa menehtyneen baskitaiteilijan piirrossarjan ja selvittämään siihen kätketyn koodin.

Saaralla ei ole muuta mahdollisuutta kuin suostua, sillä hänen rakkaansa ovat vaarassa. Alkaa seikkailu, joka kuljettaa Saaran Venetsiaan, Dohaan ja Dubliniin. Mutta kuka oikeastaan sumuttaa ja ketä? Ivanov ei nimittäin ole ainoa, jolla on kalavelkoja maksettavana...

*Siveltimenvetoja ja silmänlumetta* on nautinnollisen viihdyttävä seikkailuromaani, joka tarjoilee lukijalleen taidemailman glamouria, häikäiseviä maisemia ja Espanjan sisällissodassa pedatun mysteerin. Se jatkaa *Silkkiä, safireja ja salaisuuksia* -romaanin käynnistämää Antiikkietsivä-sarjaa.

